

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cim: *Ahol világrészek beszélgetnek*

Forrás:

Virtadat

Byp.

1922. 7. 21

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

621.396

Hely

Idő

"1922"

Személy

Helyszám

Ahol világrészek beszélgetnek

Látogatás a csepeli rádió-állomáson — A technika bosszorkánykonyhája — A levegőben röpködő szenzációk

(A *Virtadat* tudósítójától.) Magyarországi körök egyetlen modern, nagy Marconi-állomása van; a csepeli rádió-állomás. A világháború elején építették és részben katonai célokra használták, részben az ellenség feje fölött olyan táviratok továbbítására, melyek a fölünk elvágott országokba, Spanyolországba, Svédországba, Hollandiába vittek üzenetet. A orosz-litovszki béketárgyalás előkészítésében is jelentős szerepe volt a csepeli drótnélküli táviróknak. Innen hívták fel a szentpétervári orosz rádió-állomást és ilyen módon teremtetek kapcsolatot az orosz forradalmi kormány és a központi hatalmak kormányai között.

120 méteres fő árbóc

Mikor a réven átkelünk, a sorokszári Dunaág tulsó oldaláról már jól látnak a szikratáviró-állomás roppant magas toronyát. Körülötte kisebb oszlopok. Ezek 46 méter magasak, a fő árbóc 120 méteres. A központi toronyról a körülötte köralakban elhelyezkedő oszlopokra drótok futnak. Olyan az egész, mint egy kifeszített esernyő. A nyél a főtorony, a róla lefutó drótok a rádió-állomás idegei, az an'énák. A toronynak nincs más szerepe, mint az esernyőben a nyélnek. A kifeszítést biztosítja. A rádió-állomáshoz szántóföldek között kanyargó gyalogsvényen vezet az út. A több kilométeres körzetű drótnélküli

svényen örömlő katoná eresz át bennünket.

A gigászi acélárbóc fővén három, amerikai stílusban épített, lapos födelű házikó. Ezekben helyezték el a táviró szobákat, az iroda és raktárhelyiséget, a gépház és akkumulátor telepet. Először a gépházat nézzük meg. Hatalmas dinamók. Ezek alakítják át a fővárosi elektromos művektől érkező váltakozó áramot egyenárammá. A rádió-táviratozáshoz közel százezer Volt feszültségű áram szükséges. Hogy ezt a magas energiát előteremtsek, a leydeni palackok és akkumulátorok egész sorával fokozzák az elektromos művek által szolgáltatott villamosságot.

A rádió táviró-szobában Marconistelek ülnek. Előttük az asztalon a papírlap fehérlik. Erre jegyzik a beérkező táviratokat. A marconisták fölül olyan hallgató, mint amilyent a telefonos kiscsövényekén látunk. Fülünkbe emelünk egy hallgatót. Gyönyörű, melodikus hangot hallunk. Füttyölést, mely hol hosszabb, hol rövidebb, a Morse ábécé szerint. Azt mondják a marconisták, hogy a FI. jegvű párisi rádióállomásról, melyet az Eiffel-toronyon helyeztek el a franciák, onnan jönnek ezek a dallamos hangok. Közben gyorsan fut a kezükben a ceruza. A Morse-jeleket már rendes írással vetik a papírra. Gyakorított fül kell ehhez. Olyan sebesen írnak, mint ahogy diktálaskor ír egy jóírású ember.

A rekedt Barcelona

Később ugyanis „kierősítenek“ és beszélgetésre hívnak egy újabb rádió-állomást. Ennek a hívőjele EAB: a spanyolországi Barcelona. Ez már rekedt, kellemetlen hangú állomás. Minden rádió-állomásnak külön hívőjelet adtak. A csepeli szikratáviró a HB-hívőjele jelentkezik.

A rádió-sürgönyök leadása egy történet. Akárcsak a közönséges Morse-készüléken továbbított táviratoké. A Marconi-tiszt lenyomja a billentyűt és Morse-jelekben indítja utat a roppant feszültségű villamoshullámokat, melyek az anténák drótszerepén keresztül távoznak és pillanatok alatt megérkeznek rendeltetési helyükre.

A rádió táviratokat vívó elektromos hullámok köralakban rezegnek szét a légüregben, minden irányban, mint a megráztott gufa fénye, vagy mint a sima tükrű tóba dobott kő nyomán szétgyűrűző kavikák. Ebből nyilvánvaló, hogy bármely drótnélküli táviróállomás

fel foghatja azt a táviratot is, melyet nem neki címeznak. Ezért a fontosabb sürgönyök továbbításánál cifre jegyeket alkalmaznak.

Magyarország szája és füle

A csepeli rádióállomás jelenleg a magyar posta tulajdona. A forradalmak alatt ez az állomás volt Magyarország szája és füle, a csepeli rádió anténájából suhantak ki és ebbe röppentek be a legfrissebb, legszenzációsebb hírek, melyek azonban nem hallhatott meg más, csak az a Marconi-tiszt, akinek a fülére erősítve ott volt a hallgató készülék és a beérkezett sürgönyt aztán a Hughes-táviró utján juttatták el az illetékes helyekre.

A csepeli szikratáviróállomás most újságtáviratok közvetítésével, nagy bankok és kereskedelmi cégek sürgős levelezésének lebonyolításával foglalkozik. Ez év eleje óta Amerikába is továbbítanak itt sürgönyöket. A rádió táviratozás lényegesen olcsóbb és gyorsabb a kábel táviratozásnál.